

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

SataKylät ry kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta lausua maaseutupoliittisen selonteon luonnoksesta. Kiitämme myös hyvin tehdystä, monipuolisesta luonnoksesta.

Katsomme, että luonnos valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi tarjoaa laajan ja ajankohtaisen tilannekuvan maaseutualueista sekä niiden haasteista ja mahdollisuuksista. On äärimmäisen tärkeää huomioida, että maaseutuja on monia. Maaseuduilla toivotaan yhdenvertaisuutta, ei tasapäistämistä.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmää on tuotu esiin hyvin perusteellisesti.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Selonteossa todetaan ” Maaseutupoliittisen kokonaisohjelman jaettujen tavoitteiden toteutus edellyttää sekä julkisen, yksityisen että kolmannen sektorin sidosryhmien oma-aloitteisuutta, aktiivisuutta ja kumppanuutta” (s. 17). SataKylät haluaa painottaa, että kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä ollaan heikentämässä samalla, kun odotuksia lisätään. Tämä ei ole kestävää eikä

reilua ja asialle tulee tehdä jotakin. Lisäksi sivulla 44 todetaan ”On kriittistä, millä tavalla alueelliset kansalaisjärjestöt saavuttavat ja ovat aloitteellisia suhteessa paikallisiin yhdistystoimijoihin.”. Mm. kylätoiminnan, erityisesti maakunnallisten kyläyhdistysten, valtionavun merkitystä tulisi korostaa yhtenä paikallisen kehittämisen mahdollistajana ja välttämättömänä tukijana.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

SataKylät katsoo, että selonteossa tulisi nykyistä vahvemmin huomioida ja tuoda esiin lähi- ja kyläkoulujen merkitys maaseudun elinvoimalle. Lukiot ja ammatilliset oppilaitokset on nyt jo nostettu esiin, mutta pienempien koulujen lakkautukset heikentävät paikallisyhteisöjen elinvoimaa.

Selonteossa olisi myös tärkeää tarkastella kokonaisvaltaisemmin maaseudun tyhjiä ja vajaakäyttöisten rakennusten tilannetta.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Luonnoksen visio ”Elävät maaseutumme – turvallisen, toiveikkaan ja menestyksellään tulevaisuuden ytimessä” on oikeilla jäljillä. Kiitämme siitä, että visiossa on nostettu esiin moninaiset maaseudut yhden homogeenisen maaseudun sijaan. Kaipaamme visioon kuitenkin maaseutujemme aktiivisen roolin korostamista.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Tavoitteet ja kehittämissuosituks ovat olennaisia. Jäimme kaipaamaan varsinkin kehittämissuosituksiin hieman rohkeampia ja innovatiivisempia avauksia. Lisäksi kehittämissuositusten muotoilua voisi yhdenmukaistaa.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet ovat ”Ajantasaistetaan digitaalista ja fyysistä saavutettavuutta”, ”Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita” sekä ”Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkkoa”.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuosituks (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

Seuraavat selonteon kehittämissuosituksia ovat Satakylän mielestä erityisen tärkeitä:

1: Digitaalisen kuilun kaventaminen

3: Kestävä liikkuminen ja liikenne

8: Maaseudun kehittäminen vuoteen 2027

15: Asuttavuuden varmistaminen

17: Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Peruspalveluiden osalta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen turvaaminen lähellä asukkaita puuttuu nyt kehittämissuosituksista.

Lisäksi kehittämissuosituksiin olisi tarvetta lisätä maaseutu-asumisen kehittämisen näkökulma. Tutkimusten mukaan halua maallemuuttoon on, mutta asuinmahdollisuudet saattavat olla rajalliset. Tarvitaan mm. enemmän vuokra-asuntoja, pienempiä asuntoja (yksinasujien määrä kasvaa koko ajan) ja uusia ratkaisuja saada vajaakäyttöiset rakennukset markkinoille.

Liian vähäiselle huomiolle jää myös maahanmuuton tarjoamat mahdollisuudet maaseudulle.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohteisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Ruohola Hanna
SataKylät ry